

Розвиваємо грамотність без використання книг

Що перше спадає на думку, коли ви думаєте про ранню грамотність? Для більшості людей це книги. Але читання дитині книжок – не єдиний спосіб допомогти їй навчитися читати. Дивно, але один з найкращих способів навчання грамоти, який є також найпростішим, – це розмова! Щоб розвивати свій словниковий запас, діти повинні вимовляти або чути в середньому 21 тисячу слів щоденно, у свою чергу, великий словниковий запас підвищує ймовірність того, що дитина успішно закінчить школу й університет.

1. Розіграйте слова «добридень» і «до побачення»

Учіть дитину різних способів сказати «привіт» і «до побачення» – українською та іншими мовами. (Ось кілька прикладів: доброго ранку, buenos dias, allo, konnichiwa, zaو, aloha, good-bye, ciao, бувай, buh-bye, adios, пока, hasta luego, bai bai la.) Щодня вітайте один одного по-різному. Навіть фізичний акт привітального помаху рукою допомагає дітям у ранньому віці вивчати ці виразні фрази. Ви не дуже добре володієте іноземними мовами? Тоді спробуйте нанизувати слова одне на інше та складати все більш і більш довгі речення: «Доброго ранку», «Доброго ранку, Поліно», «Доброго ранку, Поліно з великими гарними очима», «Доброго ранку, Поліно з великими гарними очима, яка сидить на блакитній ковдрі».

2. Грайте в оповідача та слухача

За допомогою оповідань і всіляких історій знайомте малюка з новими словами, з якими він не зіштовхувався в повсякденних розмовах, такими як назви планет, квітів або тварин. Якщо ваша дитина трохи старше, поміняйтеся з нею ролями: ви будете слухачем, а вона – оповідачем. Намагайтеся ставити запитання, розповідаючи історії (наприклад, «Як ти думаєш, що повинен робити хлопчик у такій ситуації?»). Це дасть вашому малюкові можливість проявити креативність, фантазію й дозволить практикувати як мовні навички, так і навички розуміння. Крім того, така взаємодія допомагає мозку дітей вибудовувати важливі зв'язки між емоціями та словами.

3. Періодично робіть паузи

Ви, імовірно, вже дивитесь телевизор і фільми разом з дитиною. Якщо так, то візьміть за звичку періодично переривати перегляд, робити паузи й ділитися враженнями. Ця передача вас здивувала? Може, розвеселила? Після закінчення телевізійної програми або фільму порозмовляйте з дитиною про перипетії сюжету та про те, як все закінчилось. Наприклад, «Яким ще міг би бути кінець цього фільму?».

4. Виконуйте хатню роботу й господарські доручення разом з дитиною

Купуйте продукти та займайтеся пранням разом, як одна дружна команда. Складаючи список продуктів, питайте в дитини, що б вона хотіла додати. У магазині ставте запитання, такі як «Ти не знаєш, де молочний відділ?». Нехай малюк доторкнеться й порівняє шорстку поверхню ананаса із гладкою шкіркою яблука. Ставте запитання, які змусять малюка використовувати описові прикметники, наприклад «Як ці фрукти відрізняються на дотик?». Під час прання називайте різні предмети одягу (наприклад, шкарпетки, шорти, спідниці) й показуйте, як правильно розподіляти одяг по групах, наприклад, за кольором. Коли ви сортуєте одяг, ставте дитині такі запитання, як «В яку купку треба покласти цю сорочку? Чому?».

5. Співайте!

Слухайте музику та співайте разом з дитиною. Будь-яка музика, від колискових до композицій сучасних виконавців, допомагає малюкові розвивати розуміння на слух різних слів і звуків. Спів і рими допомагають дітям вивчати нові слова, тренуватись в умінні розрізняти звуки й навіть розвивають навички мислення. Коли прийде час учитися читати, дитині всі ці навички дуже знадобляться. Грайте у відповідні її віку ігри в рими та співайте ваші улюблені дитячі пісні.

6. Грайте в ігри, що вимагають фантазії та уяви

Чим більше ваша дитина використовує свою уяву, тим краще. Ігри, в яких необхідно йти за лідером, перевдягатись і пробуджувати уяву (з ляльками або предметами домашнього вжитку), допомагають вашим дітям ставити цілі, не кидати справу на півдорозі та вчитися зберігати концентрацію уваги. Граючи в рольові ігри, скажіть малюку: «Давай уявимо, що ми на піратському кораблі» або «Тепер ти будеш мамою». Коли дитина стає старшою, додавайте в ігри більш складні й несподівані повороти сюжету. Наприклад, «Якою може бути наступна пригода Маші?».

7. Ставте дитині відкриті запитання

Батьки часто намагаються полегшити життя дітей, ставлячи їм прості запитання, які вимагають відповіді тільки «так» або «ні»: «Тобі сподобалось у парку?» - «Так!» - «Ти будеш їсти сир?» - «Ні». Але прості питання не сприяють розвитку мовлення. Змініть вашу стилістику спілкування й почніть ставити запитання, які примусять малюка використовувати все більше й більше слів, починаючи з іменників, потім додавши прикметники, а потім формулюючи повні речення. Наприклад, «Куди ти склав деталі конструктора?». Спочатку очікуйте отримати від дитини просту відповідь, таку як «У коробку для взуття», потім вона повинна намагатись ускладнювати фрази наступним чином: «У синю коробку для взуття» або, що ще краще, відповідати повними реченнями: «Я склав деталі конструктора в синю коробку для взуття».